

Gynekologické problémy klimaktéria a postmenopauzy

MUDr. Imrich Žigo, CSc.
UTV, 15.12.2015, Martin

Životné obdobia ženy

- Novorodenecké obdobie
- Detstvo
- Puberta
- Fertilný vek
- Klimaktérium
- Sénium

Klimaktérium

- Obdobie prechodu: 40-55 r.
- Menopauza
- Pre -, peri- a postmenopauza
- Globálne aspekty (vek, fyziolog. rozmer, symptómy, vplyv kultúry, sociálny status, parita, zamestnanie, vzdelanie, životný štýl)

Symptómy

- Návaly: 20-74 % žien
- Dysfunkčné krvácanie
- Zníženie pracovnej výkonnosti
- Palpitácie
- Závraty
- Bolesti hlavy
- Nespavosť
- Depresie
- Zmeny v sexuálnom živote

Príčiny

- Vyhasnutie folikulárnej aktivity
- ↓ PG
- Relatívny nadbytok estrogénov
- ↓ E2
- ↑ FSH
- Protektívny účinok estrogénov pred ATS

Patológia klimaktéria

- 1. klimakterický syndróm (vegetat. a psychické ťažkosti)
- 2. estrogén deficientný syndróm (postmenopauzálny – A. organický B. metabolický)
- 3. vo fertilnom období – postkastračný syndróm

KVS a hemostáza

- Redukcia SV
- Nárast periférnej cievnej rezistencie
- ↑ fibrinogén a faktor VII
- ICHS

Metabolické zmeny

- Vedú k aterogénnemu lipidovému a lipoproteínovému profilu
- Zvyšuje sa celkový cholesterol a LDL
- Klesá HDL
- Poškodenie cievnej steny
- Porucha glukózovej tolerancie
- Inzulínová rezistencia
- hypertenzia

Psychické problémy

- Estrogény majú vplyv na náladu, učenie, excitačný účinok na CNS, pôsobia ako antidepresívum
- Negatívne nálady – psychická tenzia, depresia, plačlivosť, pocit samoty, opustenia a bezmocnosti
- Pozitívne nálady – relaxovanosť, uspokojenie, užitočnosť, optimizmus a láska

Urogenitálne symptómy

- Inkontinencia moča
- Dysúria
- Polakisúria
- Urgencia
- Cystorectocoele
- Uretrálna rezistencia

Kosti a klíby

- Osteoporóza
- Patologické fraktúry (krčok femuru, distálny radius, panva, stavce)
- Antropometrické ukazovatele
- Svalové a tukové tkanivo
- Dôležitá fyzická aktivita
- Klimakterická artralgia (bolesť a opuch)

Koža

- Zmenám podlieha najmä kolagén
- Degeneratívne zmeny : strata kyseliny hyalurónovej, dehydratácia kože, zhoršenie krvného prietoku, svrbenie, suchosť a zvrášťovanie kože
- Hot flushes (návaly tepla a potenie)

Sexualita

- Pokles sexuálnej reaktivity
- Zníženie frekvencie stykov
- Suchosť pošvy
- Vaginálny diskomfort
- Dyspareúnia
- anorgazmia

Riziko Ca prsníka

- Včasná menarché
- Neschorá menopauza
- Nuliparita
- Prvá gravidita po 35. roku
- Obezita
- Kontraceptíva
- HRT

Riziko Ca endometria

- Poruchy MC
- Riziko krvácania zo spádu exog. steroidov (HRT) – je podobné ako následkom krvácania zo spádu prirodzených hormónov
- Hyperplázia endometria
- Význam vaginálnej sonografie

KI HRT

- DM
- Hypertenzia
- Trombembolické príhody
- IM
- Hepatálne lézie
- Endometrióza
- glaukóm

Nežiaduce účinky HRT

- Nepravidelné krvácanie
- Prienikové krvácanie
- Napätie v prsníkoch
- Retencia tekutín
- Bolesti hlavy
- Vaginálna iritácia
- Kožné zmeny

Priaznivé účinky HRT

- Zlepšenie pracovnej výkonnosti
- Lipidový metabolizmus
- Sexuálny život
- Duševný stav
- Osteoporóza

Senium

- Začiatok je ťažké určiť
- Príčiny – multifaktoriálne a značne individuálne
- Neexistujú jednoznačné biologické kritériá
- Fyzický vek – nie je možné považovať za kritérium

Morfologické a funkčné zmeny

- Involúcia pohlavných orgánov a sekundárnych pohlavných znakov
- Vyhasnutie ovariálnej syntézy estrogénov
- Zmeny na koži, vlasoch
- Osteoporóza, ATS

Najčastejšie a najzávažnejšie problémy klimaktéria a postmenopauzy

Klimakterická metrorrhagia

- Dysfunčné krvácanie
- Perzistujúci folikul vaječníka
- Cystická glandulárna hyperplázia
- Objektivizovať príčinu

Klimakterická metrorrhagia

Organické príčiny

- Ca endometria
- Polyp
- Krvácanie z atherosklerotických ciev
- Varixy
- Poranenie
- Cudzie teleso

Klimakterická metrorrhagia

Extragenitálne príčiny

- Hepatálne lézie
- Poruchy hemokoagulácie
- Hypertenzia

Ca prsníka

- Najčastejší zhubný nádor u žien
- Európa – každá 9. žena
- USA – každá 8. žena
- Etiológia nejasná
- Ochorenie bunkového genómu
- p 53, BRCA – 1, BRCA – 2
- Genetické riziko u príbuzných

Ca prsníka

Rizikové faktory

- Nuliparita
- 1.pôrod >35 r.
- Ca prsníka v RA
- Obezita
- Ožiarenie

Ca prsníka

Rozlišujeme:

- duktálny typ – maligné zvrhnutie buniek mliekovodov
- lobulárny typ – maligné zvrhnutie buniek acínov

Ca prsníka

- Multifokalita – výskyt viacerých ložísk vnútri postihnutého kvadrantu
- Multicentricita – súčasný výskyt viacerých ložísk Ca bez vzájomnej súvislosti
- Grading – stupeň diferenciácie
- Stading

Ca prsníka

- Therapia
 - operačná
 - chemotherapia
 - aktinotherapia
 - hormonálna liečba – blokáda estrogénových receptorov
- Follow up – sledovanie pacientiek po liečbe

Ca tela maternice

- Nuliparita
- Neskorá menopauza
- Hyperestrizmus
- Obezita
- Hypertenzia
- DM

Ca krčka maternice

- Spinocelulárny Ca
- Infekcia HPV
- Prebioptické vyšetrovacie metódy

Ca krčka maternice

- Rizikové faktory
 - včasné koitarché
 - promiskuita
 - multipara
 - nízky socioekonomický status
 - imunodeficiencia
 - imunosupresia

Zápaly

- Vulvitis
- Kolpitis senilis
- Cervicitis
- Endometritis

Pruritus, bolesť, dyspareunia

Boleť

- akútna, chronická
- cyklická, acyklická
- somatická, viscerálna
- genitálna, extragenitálna

Vyšetrovacie metódy – USG, LSK, laboratórne

Deviácie rodidiel

- Descensus – uteru a pošvových stien
- Prolaps
- Inversio
- Elevácia

Príčiny:

- insuff.panvového dna
- oslabenie podporného a závesného aparátu
- deficit estrogénov

Močová inkontinencia

Ďakujem za pozornosť.